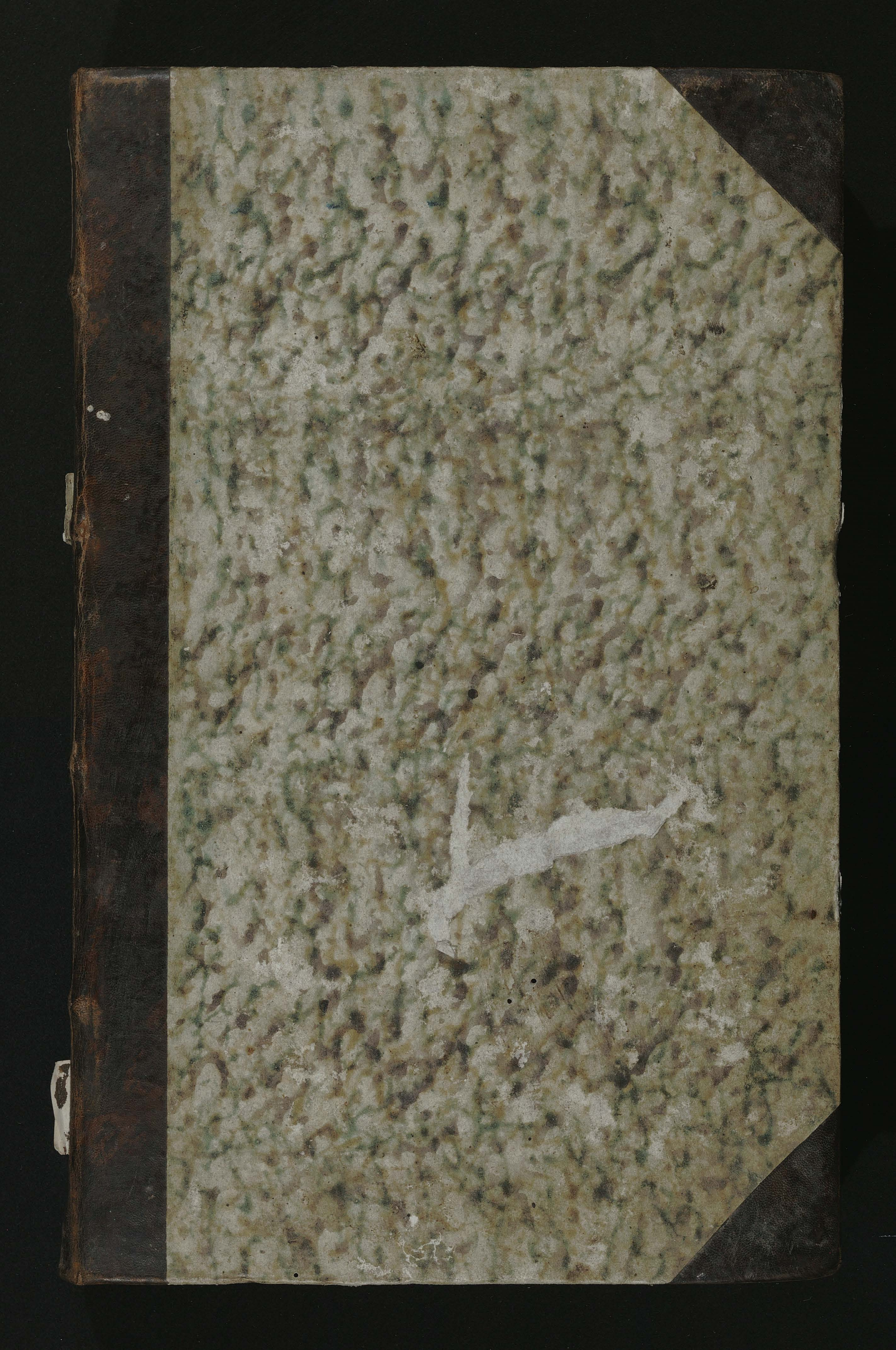
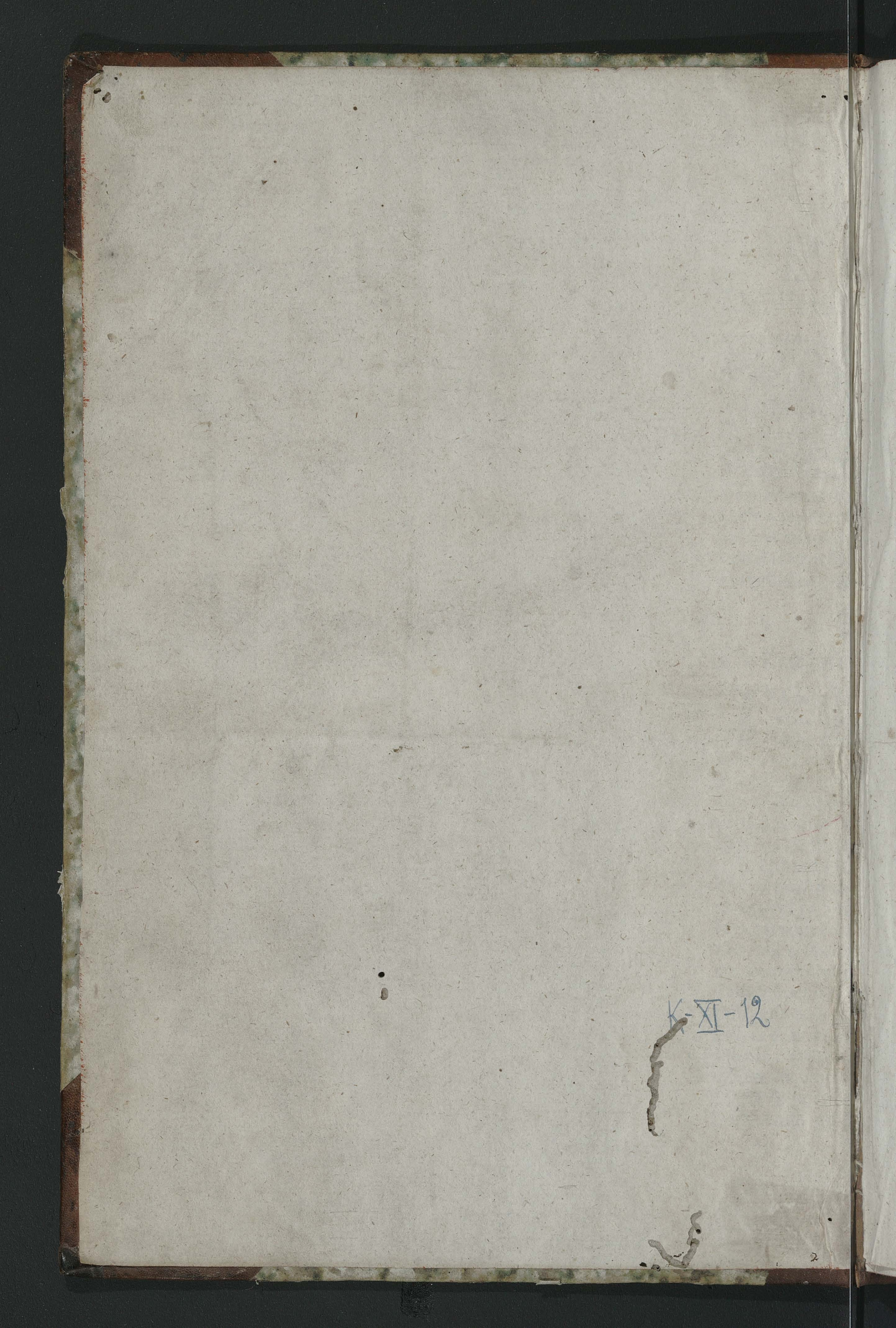
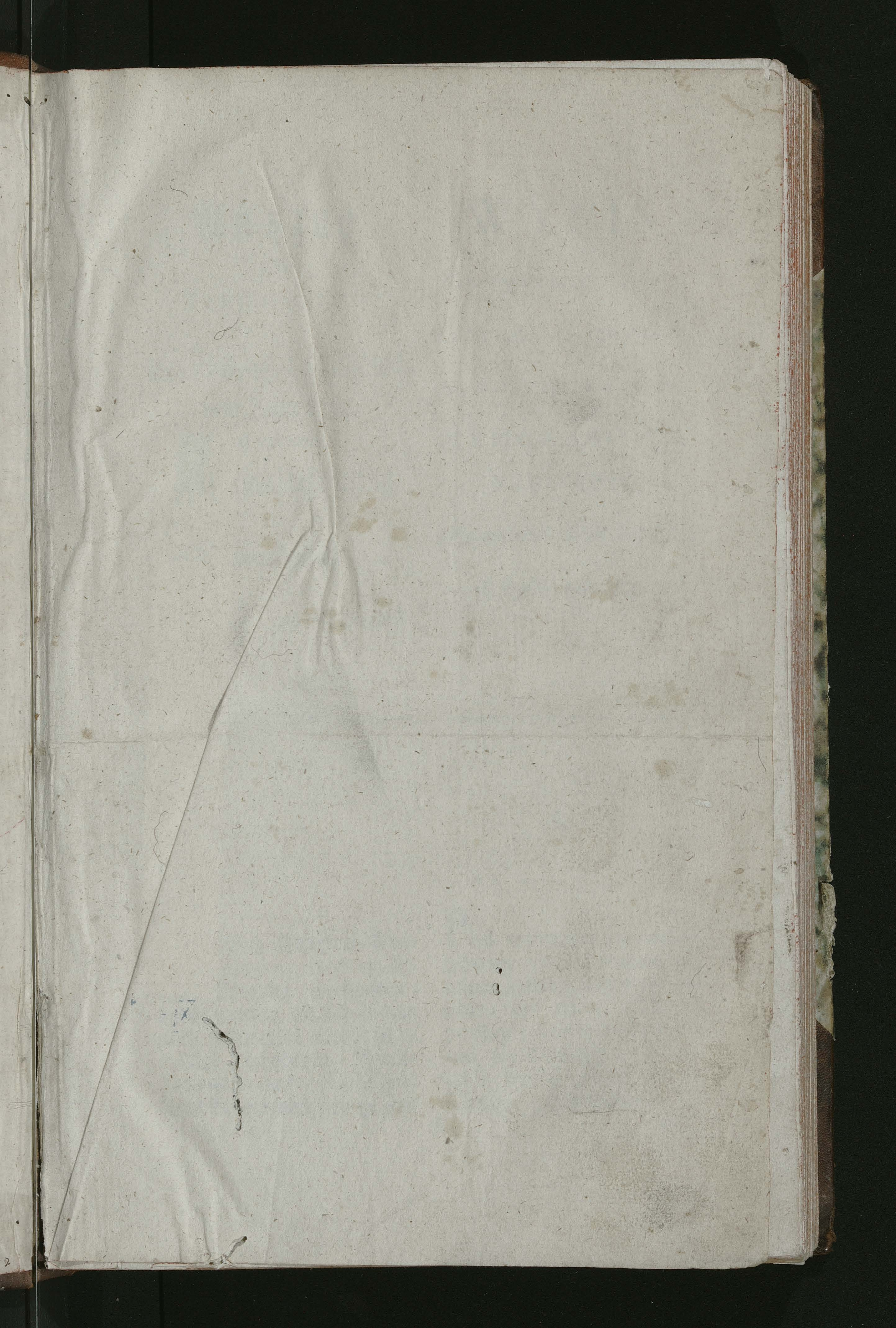
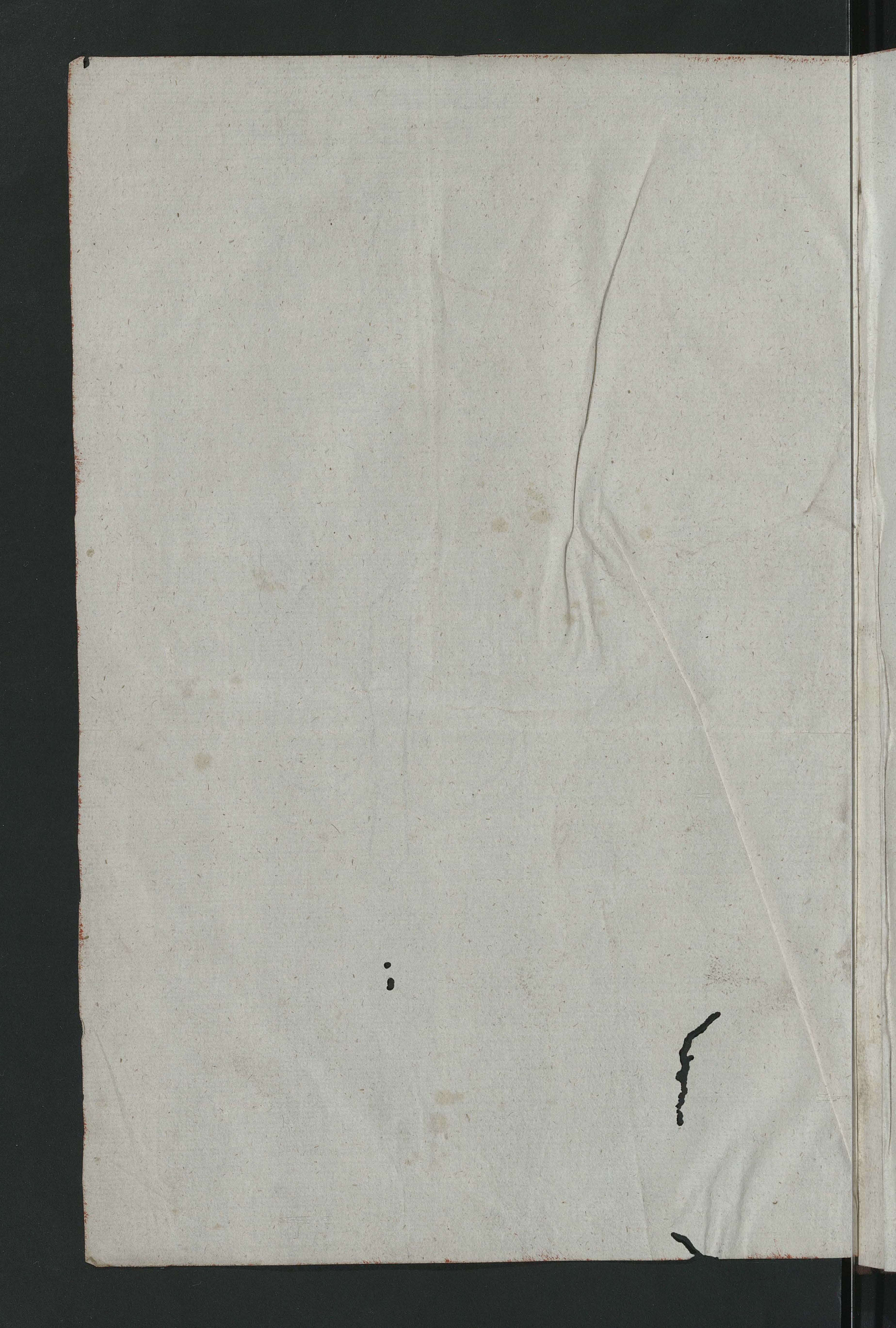

Wir Franz der Zweyte, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König in Germanien, zu Hungarn, Böheim, Galizien und Lodomerien ꝛc. Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund und zu Lothringen, Großherzog zu Toskana ꝛc. ꝛc.

MY FRANCISZEK WTÓRY z BOŻEY ŁASKI OBRANY CESARZ RZYMSKI, PO WSZYSTKIE CZASY POMNOŻYCIEL RZESZY, KROL NIEMIEC WĘGIER, CZECH, GALICYI Y LODOMERYI, ARCY-XIĄŻE AUSTRYI, XIĄŻE BURGUNDYI Y LOTHARYNGII, WIELKI XIĄŻE TOSKANSKI, ETC ETC.

Da eine ordentliche Justizverfassung auch die Bestimmung fordert, vor welcher Gerichtsbehörde sowohl die Streitsachen, als die Rechtssachen ausser Streites zu verhandeln sind; so wird für Westgalizien darüber folgende Richtschnur festgesetzet.

Ponieważ porządne ustanowienie sprawiedliwości wymaga, ażeby oznaczyć, w których instancyach sądowych tak spory, iako też prawne interessa nie sporne rozprawiać się powinny; a zatym dla Galicyi Zachodniey następuiące o tym ustanawia się prawidło.

§. 1.

Die Gerichtsbarkeit in Weſtgalizien theilet ſich eigentlich in zwey Behörden, jene der zwey Landrechte zu Krakau, und Lublin, und der verſchiedenen Ortsgerichte.

§. 2.

Auſſer dieſen ordentlichen Gerichtsbehörden beſtehen noch die Militärgerichte, die mit den Magiſtraten vereinten Merkantil- und Wechſelgerichte, Berggerichte, und Lehengerichte; alle übrigen in Weſtgalizien bisher beſtandenen Gerichtsbehörden ſind mit 1tem Oktober d. J. als aufgehoben erklärt, und auſſer Thätigkeit geſetzt.

§. 3.

Der Gerichtsbezirk des krakauer Landrechts iſt der

§. 1.

Jurisdykcyia w Galicyi zachodniey dzieli się iſtotnie na dwie inſtancyie, to ieſt: na dwa ſądy ſzlacheckie w Krakowie i Lublinie, i na różne ſądy mieyscowe.

§. 2.

Prócz tych ordynaryinych inſtancyi ſądowych ſą ieszcze ſądy woyskowe, z magiſtratami połączone ſądy merkantylne i wexlowe, ſądy górnicze i lenne; wszyſtkie inne w Galicyi Zachodniey dotąd utrzymywane inſtancyie ſądowe z 1^{szym} Października t. r. za zniesione się ogłaſzaią, i nie czynnemi się ſtaią.

§. 3.

Sądy ſzlacheckie Krakowskie maią ſwoią juris-

Lan-

Landesbezirk am linken Ufer der Weichsel, das ist der krakauer, sandomirer, kielzer, radomer, konskier Kreis, dann der olkuscher Bezirk; dagegen machet der Landesbezirk am rechten Ufer der Weichsel, nemlich der lubliner, chelmer, radziner, josefower, siedlzer, und bialer Kreis, den Gerichtsbezirk des lubliner Landrechts aus.

dykcię w powiatach nad lewym brzegiem Wisły leżących, mianowicie w cyrkułach Krakowskim, Sendomirskim, Kieleckim, Radomskim, Końskim, i powiecie Olkuszowskim; cyrkuły zaś na prawym brzegu Wisły, to iest: Lubelski, Chełmski, Radziński, Józefowski, Siedlecki i Bialski składaią jurisdykę szlacheckich sądów Lubelskich.

§. 4.

Als Ortsgerichte haben diejenigen Magistrate, und obrigkeitlichen Gerichte noch ferner zu bestehen, welche in ihrem Burgfried, oder obrigkeitlichen Bezirke die Gerichtsbarkeit bisher ausgeübt haben. Doch sollen nicht nur die Magistrate, sondern auch diejenigen Dominien, in deren Bezirk Städte oder Marktflecken befindlich sind, gehalten seyn, einen eigenen, von dem Appellazionsgerichte geprüften, und zum Richteramte tüchtig befundenen Justiziär mit angemessener

§. 4.

Jako sądy mieyscowe maią się te Magistraty, i Zwierzchności sądowe daley utrzymywać, które w swoim mieyskim, lub zwierzchniczym powiecie jurisdykcię dotąd wykonywały. Jednak powinni nietylko Magistraty, ale także dominia w swoim powiecie Miasta lub Miasteczka zawieraiące własnego, przez trybunał appellacyiny examinowanego, i na urząd sędzi zdolnym uznanego justyciariusza postanowić, w zna-

Besoldung anzustellen; es wäre denn, daß das Dominium selbst in seinem Bezirke die Justiz verwaltete, und zu diesem Ende sich über die Fähigkeit zum Richteramt auszuweisen vermöchte. Es wird aber auch den benachbarten Dominien das Befugniß eingeräumet, daß mehrere derselben sich über die Bestellung eines eigenen gemeinschaftlichen Justiziärs einverstehen, oder ihre Gerichtsverwaltung an den nächsten Magistrat übertragen können, wenn sie, da die Justiz dem Unterthan unentgeltlich geleistet werden muß, sich mit denselben über eine mässige Vergütung einverstehen.

czaiąc mu przyzwoite solarium; chyba żeby dominium samo w swoim powiecie sprawiedliwość administrowało, i na ten koniec zdolności swoiey na urząd sędziego dowody dać mogło. Lecz sąsiedzkim dominiom pozwala się, ażeby się porozumiały o postanowieniu własnego, a wspólnego justyciariusza, lub też administracię swoię sprawidliwości do nayblizszego magistratu przeniesły, ieżeli się, ponieważ sprawiedliwość poddanemu bezpłatnie administrowana bydź musi, z tymże na mierną nadgrodę ugodzą.

§. 5.

Die Gerichtsbarkeit in Streitsachen wird insgemein auf die Eigenschaft des Beklagten gegründet; in dieser Rücksicht stehen unter der Gerichtsbarkeit des Landrechts

a) Jeder, der sich über einen ihm eigenen inn-

§. 5.

Jurisdykcyia w sporach gruntuie się ogólnie na przymiocie oskarżonego; w tym względzie podlegaią jurisdykcyi sądow szlacheckich.

a) Każdy mogący się wywieść ze szlachectwa

ländischen, oder ausländischen Adel auszuweisen vermag, wenn anders der auswärtige Adel von einem Regierer ordentlichen Staats, von einem Churfürsten, oder zur Adelung von kaiserlicher Majestäts wegen eigends berechtigten, mit der Comitiva majori versehenen Reichsstande verliehen, und, soweit solcher Adel einem Beamten, oder Unterthan der Erblande nach dem 31. Jäner 1767 verliehen worden, dazu die landesfürstliche Erlaubniß bewirkt worden ist.	kraiowego lub zagranicznego sobie właściwego, ieżeli szlachectwo zagraniczne przez panuiącego nad rządnym kraiem, przez elektora, lub stan Rzeszy do nadawania szlachectwa od Jego Cesar. Król. Apostol. Mości właściwie umocowany, i *Comitiva majori* opatrzony nadane, tudzież, ieżeli takowym szlachectwem officialista, lub poddany kraiów dziedzicznych po 31szym Stycznia 1767. uwieńczony został, i na to pozwolenie Panuiącego wyrobione było.
b) Die Erzbischöfe, Bischöfe, und Dignitarien, der Kapitel, dann die Kapitularen der Kathedralkirche, wenn sie gleich nicht geadelt sind.	*b*) Arcybiskupowie, Biskupowie, i dygnitarze Kapituł, tudzież Kapitularze kathedralni, chociaż nie nobilitowani.
c) Jeder obschon unadelicher Besitzer eines landtäflichen Guts, wenn ihm vermög dieses Besitzes in dem Orte, wo er seinen Wohnsitz hat, die Gerichtsbarkeit ge-	*c*) Każdy chociaż nie nobilitowany posiadacz dóbr tabularnych, ieżeli do niego według posiadania jurisdykcia tam, gdzie mieszka, należy, cho-

bühs

bühret, obschon er solche nicht selbst ausübte.

ciażby takową sam nie wykonywał.

d) Die freyen königlichen Städte.

d) Wolne miasta Królewskie.

e) Die Stifter, Klöster, Kapitel, und andere unter einem ordentlichen Obern stehende geistliche Gemeinden.

e) Fundacyie, Klasztory, Kapituły, i inne pod przełożonym zostaiące duchowne społeczeństwa.

f) Die Gemeinden, die weder unter einer Grundobrigkeit, noch unter einem sonstigen Gerichtsherrn bisher gestanden sind, wenn sie insgesammt (in Corpore) belanget werden.

f) Gromady, które ani pod Zwierzchnością gruntową, ani pod innym iakimkolwiek sędzią nie zostawały, ieżeli ogółem, czyli *in corpore* zapozwane będą.

§. 6.

Auch jeder Unterthan der ottomanischen Pforte, der sich in dem Gerichtsbezirke der Landrechte aufhält, ist der Gerichtsbarkeit derselben unterworfen, er möge als

§. 6.

Każdy także poddany otomańskiey porty, przebywaiący w powiecie jurisdykcionalnym sądów szlacheckich, podlega ich jurisdikcyi, bądź iako po-

Klä-

Kläger, oder als Beklagter auftreten.

wodca czyli skarżący, bądź iako oskarżony.

§. 7.

§. 7.

Die Gerichtsbarkeit nach Eigenschaft des Gegenstandes, oder Geschäftes wird auf folgende Weise bestimmet:

Jurisdykcyia według własności przedmiotu, lub sprawy następuiącym sposobem oznacza się:

Wenn über die Ungültigkeit eines eingegangenen Ehekontrats, oder zwischen Partheyen, die der katholischen Religion nicht zugethan sind, über die Auflösung des Ehebandes ein Streit entstehet, ist die ämtliche Untersuchung, und das Urtheil von den Landrechten des Bezirkes, in welchem die Eheleute ihren Wohnsitz haben, zu pflegen.

Jeżeli o nieważność zawartey intercyzy, czyli ugody przedślubney, lub pomiędzy stronami, Katolickiey religii niewyznaiącemi o zerwanie związku małżeńskiego spór zachodzi; tedy urzędowne roztrzasanie czynić, i wyrok stanowić sądy szlacheckie tego powiatu, w którym takowi małżonkowie mieszkaią, powinny.

§. 8.

§. 8.

Das krakauer Landrecht ist die eigentliche Gerichts-

Krakowskie sądy szlacheckie są właściwą instan-

behörde in allen Geschäften, die der Vertretung des Fiskalamtes zugewiesen sind, dasselbe möge dabei als Kläger, oder als Beklagter auftreten; nur folgende Fälle sind davon ausgenommen:

Erstens. Die Militär- oder Wechselgeschäfte müssen auch von dem Fiskalamte vor den Militär- oder Wechselgerichten verhandelt werden.

Zweytens. Fällt die Vertretung des Fiskalamtes a. in einem von dem lubliner Landrechte eröffneten Konkurse, b. in einer bei dem lubliner Landrechte verhandelten Verlassenschaft, c. in einem in dem Gerichtsbezirke des lubliner Landrechts zwischen einem Unterthan, und seiner Obrigkeit entstandenen Streite vor; so ist in diesen Fällen das Geschäft vor dem lubliner Landrechte durch das daselbst eigends bestellte Fiskalamt zu vertreten.

Drittens: Wann das Fiskalamt in Vertretung des

cią we wszystkich sprawach, które urzędowi fiskalnemu do zastępywania wyznaczone, czyli tenże iako powodca, lub iako oskarżony w tęż wchodzi; następuiące tylko przypadki z tąd się wyłączaią:

Po 1sze Sprawy woyskowe lub wexlowe muszą i przez urząd fiskalny w sądach woyskowych lub wexlowych bydź pilnowane.

Po 2gie Jeżeli zastępywanie urzędu fiskalnego *a.* w konkursie przez Lubelskie sądy szlacheckie otworzonym, *b.* spuściżnie przez Lubelskie sądy szlacheckie pertraktowaney, *c.* w sporze między poddanym i iego zwierzchnością w powiecie jurisdykcionalnym Lubelskich sądów szlacheckich wynikłym zapadnie; tedy w takowych przypadkach sprawa w Lubelskich sądach szlacheckich przez urząd fiskalny tamże właściwie postanowiony zastąpiona bydź powinna.

Po 3cie Kiedy urząd fiskalny zastępuiąc fundusz

Re-

Religions = oder Stiftungs= fonds eine Schuldforderung einklagt; so ist die Klage durch einen von selbem bestellten Sachwalter bei der Gerichtsbehörde des beklagten Schuldners anzubringen.

religii lub iakiey fundacyi o dług zapozywa, tedy takowy pozew przez postawionego prokuratora do instancyi sądowey oskarżonego dłużnika podać należy.

Viertens. Ein Vormerkungs= oder Verbothsgesuch kann von dem Fiskalamte auch bei demjenigen Richter angebracht werden, in dessen Gerichtsbezirke das der Vormerkung oder dem Verbothe unterliegende Gut befindlich ist.

Po 4te Prozba o prenotowanie lub zakondykowanie może przez urząd fiskalny nawet do tego sędziego bydź podana, w którego powiecie jurisdykcionalnym dobro prenotacyi lub zakondykowaniu podległe znayduie się.

§. 9.

Die Militärgerichtsbehörden bestehen noch ferner nach ihrer dermaligen Verfassung. In die Militärgerichtsbarkeit aber kann nicht eingezogen werden:

§. 9.

Woyskowe instancyie sądowe utrzymaią się na dal w swoim teraznieyszym urządzeniu. Pod woyskową jurisdykcię zaś nie może bydź pociągany:

a) Wer eine landtäfliche Realität oder ein Fideikommiß besitzt, dieser

a) Ktokolwiek tabularną realność lub *fidei Commissum* posiada, ten podsieht

steht, wenn er auch zum Militärkörper gehöret, unter der Gerichtsbarkeit des Landrechts.

lega jurisdykcyi sądow szlacheckich, chociaż do Instancyi woyskowey należy.

b) Wer bei einem Magistrate angestellt ist, ist der Zivilgerichtsbehörde, wenn er auch den Militärkarakter beibehalten hat, untergeben.

b) Kto przy iakim Magistracie iest postanowiony, podlega cywilney instancyi sądowey, chociaż charakter woyskowy zatrzymał.

c) Wer ohne Pension, und ohne Beibehaltung eines Militärkarakters ausgetreten ist, gehöret nicht mehr der Militärgerichtsbarkeit.

c) Kto bez pensyi, i zatrzymania charakteru woyskowego wystąpił, nienależy iuż pod woyskową jurisdykcię.

d) Die Militärgerichtsbarkeit erstreckt sich auch bei einem Minderjährigen nicht auf das bei seinem Eintritte in den Militärdienst schon unter einer Zivilbehörde gestandene Waisenvermögen.

d) Jurisdykcyia woyskowa nie rospościera się nawet u małoletniego na sierociany maiątek przy wstępie iego do służby woyskowey iuż pod instancyią cywilną zostawaiący.

§. 10.

Die Merkantil- und Wechselgeschäfte gehören vor die

§. 10.

Sprawy merkartylne i wexlowe należą do sądów

Merkantil = und Wechselge-
richte, deren eines zu Krakau,
das andere zu Lublin bestellt,
das eine und das andere aber
mit dem am nemlichen Orte
befindlichen Magistrate ver-
einigt ist. Derselben Ge-
richtsbarkeit theilet sich nach
den Gränzen des Landesbe-
zirks, nach welchen in §. 3.
die Gerichtsbarkeit zwischen
den krakauer, und den lubli-
ner Landrechten abgesondert
ist.

merkantylnych i wexlo-
wych, z których ieden
w Krakowie, a drugi w
Lublinie poſtanowiony,
obydwa zaś z Magiſtrata-
mi w tym ſamym mieyscu
znayduiącemi się połączo-
ne są. Tychże jurisdyk-
cyia dzieli się według gra-
nic powiatu kraiowego,
które w §. 3. jurisdykcię
Krakowskich ſądów ſzla-
checkich i Lubelskich dzie-
lą.

§. 11.

Die Streitigkeiten, welche
den Bergbau, oder die zum
Bergbau eigends vorbehal-
tenen Waldungen betreffen, die
gerichtlichen Einschreitungen
zur Sperre, Inventur, Schä-
tzung, Feilbietung, Vormer-
kung, oder Einantwortung,
welche auf eine Entität des
Bergbaues eine unmittelba-
re Bezehung haben, dann
jene Amelegenheiten, welche
mit dem Dienste der wirkli-
chen Ergbeamten, Berg-
arbeiter, und anderer Berg-
werksverwandten in unmit-
telbarer Verbindung stehen,
und eigenlich die Disziplin

§. 11.

Spory górnictwa lub dla
górnictwa właściwie za-
trzymanych lasów tyczące
się, ſądowe wdawania ſię
do przy aresztowania, in-
wentarza, taxowania,
przedaży, prenotacyi lub
odpowiedzi, które do iſto-
ty górnictwa nie pośre-
dniczo ściągaią się, tudzież
owe intereſſa, które z o-
bowiązkami iſtotnych u-
rzędników górniczych, ro-
botników takowych, i in-
nych powinowatych gór-
nictwa nie pośredni zwią-
zek maią, i właściwie kar-
ności ſię tyczą, tak iako

betreffen, so wie die Vornehmung der Arreste gegen Bergwerksbeamte, Bergarbeiter, und sonstige Bergwerksverwandte, gehören vor die eigends bestimmten Berggerichte.

też przedsiębranie aresztu przeciw urzędnikom i robotnikom górniczym, tudzież innym iakimkolwiek powinnowatym górnictwa, należą do właściwie na to ustanowionych sądów górniczych.

§. 12.

Wenn eine Streitsache ein Lehen betrift, welches nicht landesfürstlich ist, und daher nicht der Vertretung des Fiskalamtes unterliegt; so soll das Geschäft bei der Lehenstube, zu welcher das Lehen gehöret, verhandelt werden, es wäre denn der Lehensherr selbst in der Sache als Parthey verflochten, in welchem Falle das Geschäft vor des Lehensherrn Personalrichter gehörig ist.

§. 12.

Jeżeli spór o iaką lenność zachodzi, która nie iest Panuiącego, a przeto zastępowaniu fiskalnego urzędu niepodpada; tedy takowa sprawa w izbie lenney Instancyi, do któréy ta lenność należy, pertraktowana bydź powinna, chyba żeby sam Patron lenności w tey sprawie iako strona był pociągniony, w którym przypadku sprawa takowa pod Sędziego osobistego patrona lenności należy.

§. 13.

§. 13.

Wenn eine Klage wegen eines sächlichen Rechts (jus reale) in Betref eines unbeweglichen Guts entsteht; so ist dieselbe vor demjenigen Richter anzubringen, dessen Gerichtsbarkeit dieses unbewegliche Gut unterworfen ist.

§. 13.

Jeżeli skarga za prawo rzeczowne (*jus reale*) względem dobra nieruchomego wynika; tedy do tego Sędziego podać się powinna, którego jurisdykcyi to nieruchome dobro podlega.

§. 14.

Jeder, welcher nicht ausdrücklich der Gerichtsbarkeit eines Landrechts unterworfen ist, steht unter dem Ortsgerichte, das ist unter demjenigen Magistrate, oder obrigkeitlichen Gerichte, das die Gerichtsbarkeit in dem Bezirke ausübt, wo er seinen eigentlichen Wohnsitz hat.

§. 14.

Każdy, co wyraźnie jurisdykcyi sądów szlacheckich nie podlega, należy pod sąd mieyscowy, to iest pod ten Magistrat, lub sądowniczą zwierzchność, która jurisdykcię swoię w tym powiecie wykonywa, gdzie tenże właściwie mieszka.

§. 15.

Nur wenn ein unadelicher Mann, der nicht selbst der

§. 15.

Tylko nieszlachcic, który sam dobra tabularnego

Besitzer des landtäflichen Guts ist, in dessen Bezirke er wohnt, da, wo er sich aufhält, die Gerichtsbarkeit allein zu verwalten hat, oder, wenn sich ein unadelicher Pächter in dem Bezirke des von ihm gepachteten Guts aufhält, ist er, so lang er die Gerichtsbarkeit verwaltet, oder seine Pachtung dauert, der Gerichtsbarkeit des krakauer oder lubliner Magistrats unterworfen, je nachdem er im Bezirke des linken, oder rechten Ufers der Weichsel seinen Wohnsitz hat.

nie posiada a w iego okolicy mieszka, i w mieyscu przebywania swego jurisdykcię sam administrować musi, lub nie nobilitowany dzierżawca mieszkaiący w okolicy dóbr przez siebie zadzierżawionych tak długo podlega jurisdykcyi Magistratu Krakowskiego lub Lubelskiego, maiąc pomieszkanie w powiecie bądź prawego, bądź lewego brzegu Wisły, iak długo administracyię jurisdykcyi lub dzierżawę utrzymuie.

§. 16.

Wenn aber ein Gerichtsverwalter, ein Pächter, oder auch der Gerichtsherr selbst wider eine in seinem Gerichtsbezirke befindliche unadeliche Person als Kläger auftritt, soll er seine Klage bei dem nächstgelegenen unverfangenen Gerichtsstande anbringen, und ausführen.

§. 16.

Jeżeli zaś administrator sądowy, dzierżawca, lub także sam Patron jurisdykcyi nieszlachcica w powiecie jurisdykcyi swoiey będącego oskarża, tedy powinien skargę swoią do nayblizszego prawego sądu podać; i dowieść.

§. 17.

§. 17.

Der unadeliche Seelsorger christlicher Religion, wenn er auch ein zur Seelsorge ausgesetzter Mönch wäre, unterliegt der Gerichtsbarkeit des Magistrats der Kreisstadt, wo er die Seelsorge ausübt, und seinen Wohnsitz hat.

§. 17.

Paſterz dusz (*curator animarum*) nie będący ſzlachcicem religii chrześciańskiey, chociażby do opieki dusz wyznaczonym był mnichem, podlega jurisdykcyi Magiſtratu tego Miaſta cyrkularnego, gdzie opiekę dusz wykonywa, i mieszka.

§. 18.

Der Gerichtsbarkeit, unter welcher der Hausvater steht, ist auch seine Ehefrau unterworfen, und sie bleibt unter dieser Gerichtsbarkeit auch als Wittwe, wenn sie, soweit die Gerichtsbarkeit von dem Wohnsitz abhängt, solchen nicht verändert.

§. 18.

Jurisdykcyi, pod którą Oyciec domu zoſtaie, podlega także i Żona iego, i zoſtanie pod tą jurisdykcią iako wdowa, ieżeli mieysca mieszkania swego nie odmieni, iak dalece jurisdykcyia od tego zawisła.

§. 19.

Der Gerichtsbarkeit über den Hausvater unterliegen

§. 19.

Jurisdykcyi nad oycem familyi, czyli domu pod-

auch seine ehelichen Kinder, so lang sie minderjährig sind, oder keine eigene Haushaltung (proprium focum) haben. Ein uneheliches Kind steht unter der Gerichtsbarkeit, welcher seine Mutter untergeben ist.

legaią także iego dzieci prawego łoża będąc małoletniemi, lub własnego gospodarstwa (*proprium focum*) nie maiąc. Dziecie nieprawe zostaie pod jurisdykcią, którey matka iego podlega.

§. 20.

Hausgenossen, und Dienstleute unterliegen nicht der Gerichtsbarkeit, unter welcher der Hausvater steht, sondern sie werden nach ihrer persönlichen Eigenschaft behandelt.

§. 20.

Domownicy i słudzy nie podlegaią jurisdykcyi, pod którą oyciec domu zostaie, lecz traktuią się według osobistego przymiotu.

§. 21.

Der Konkurs wird bei dem Richter eröffnet, welchem der Verschuldete nach seiner persönlichen Eigenschaft unterworfen ist. Sollte der Verschuldete auch ausser Westgalizien unbewegliche Güter besitzen; so wird in jeder Provinz über das daselbst befindliche, unbewegliche, und bewegliche Vermögen der Konkurs

§. 21.

Konkurs czyli zbieg wierzycielów u tego sędziego otwiera się, któremu zadłużony z osoby swoiey podlega. Gdyby zadłużony prócz Galicyi zachodniey w innych prowincìach posiadał dobra nie ruchome; tedy w każdey prowincyi na znayduiący się tam ruchomy i

bei demjenigen Richter eröffnet, welchem der Verschuldete, wenn er sich in der Provinz aufhielte, nach seiner persönlichen Eigenschaft unterworfen wäre.

nieruchomy maiątek konkurs u tego sądu otworzy się, któremuby zadłużony przebywaiąc w tey prowincyi z osoby swoiey podpadał.

§. 22.

Die Aufforderungsklagen sind bei demjenigen Richter anzubringen, dessen Gerichtsbarkeit der Aufforderer untersteht.

§. 22.

Skargi wzywania, czyli cytowania do tego sędziego podawać należy się, pod którego jurisdykcią wzywaiący zostaie.

§. 23.

Die Wiederklagen sind bei demjenigen Richter einzureichen, bei welchem derjenige, der sich dazu berechtiget hält, geklaget hat, und noch im rechtlichen Verfahren befangen ist; es wäre dann diesem Gerichtsstande durch gegenwärtiges Patent nur der Gegenstand der Klage, nicht aber der Gegenstand der Wiederklage zugewiesen.

§. 23.

Skargi wzaiemne (*reconventiæ*) do tego sędziego podawać należy się, przed którym się ten skarżył, co siebie do tego mocnym bydź sądził, i ieszcze w prawnym powodowaniu zawikłany zostaie; chyba że temu sądowi ninieyszym Patentem tylko przedmiot skargi, a nie przedmiot skargi wzaiemney iest wyznaczony.

§. 24.

Der Rechnungsprozeß gehört vor den Richter, dem der Rechnungsleger untergeben ist; nur wenn einer herrschaftlichen Beamtung Rechnung gelegt wird, tritt der Gerichtsstand der Herrschaft ein, welcher Rechnung gelegt worden ist.

§. 24.

Proces o rachunki przed tego ſędziego należy, któremu zdawaiący rachunki podlega; tylko kiedy dominikalnemu urzędowi rachunki składane bywaią, w tedy ſąd dominium rachunków słuchaiącego ma prawo ſądzenia.

§. 25.

Die Verbothsgesuche sind bei dem Richter anzubringen, dem derjenige untersteht, wider welchen das Verboth angesucht wird, wenn sowohl er selbst, als auch das mit Verboth belegte Gut in eben dem Orte befindlich ist; befände sich aber der Beklagte an einem andern Orte, als wo das Gut ist, so hängt von dem Verbothswerber ab: ob er im Orte, wo sich der Beklagte aufhält, bei dessen Personalinstanz, oder da, wo das Gut, aber nicht die Person des Beklagten sich befindet, bei

§. 25.

Prożby o przyaresztowanie czyli zakondykowanie do tego ſędziego podawać należy, któremu osoba, na którą zakondykowania doprasza się, podlega, ieżeli ſama i dobro iey zakondykowane w iednym mieyscu znayduią się; gdyby się zaś oskarżony na innym mieyscu niżeli dobro znaydował, tedy od żądaiącego przyaresztowania zawisło: czyli w mieyscu, gdzie oskarżony przebywa, w inſtancyi z osoby iego przyzwoitey, czyli tam, gdzie

dem

dem Ortsgerichte das Verboth ansuchen wolle.

dobro a nie osoba oskarżonego znayduie się, u sądu mieyscowego aresztu doprafzać się chce.

§. 26.

Sollte über das angesuchte, oder bewirkte Verboth eine besondere Genugthuungsklage überreichet werden wollen, so ist diese, solang das Verboth besteht, bei dem Richter, wo dasselbe bewirkt worden, nach dessen Aufhebung aber bei dem Personalrichter des Verbothswerbers anzubringen.

§. 26.

Gdyby na żądane, lub uskutecznione zakondykowanie osobliwą skargę o zadosyć uczynienie podać chciano, tedy tę podczas utrzymuiącego się zakondykowania do tego sędziego, co toż uskutecznił, po zniesieniu zaś tegoż do sądu z osoby dopraszaiącego się o areszt przyzwoitego zanieść należy.

§. 27.

Wer an einem eigends bestimmten Orte eine Zahlung, oder eine Erfüllung einer sonstigen Verbindlichkeit versprochen hat, kann hierwegen vor demjenigen Richter belanget werden, unter dessen Gerichtsbarkeit er stünde,

§. 27.

Kto na właściwie wyznaczonym mieyscu zapłatę, lub inny iaki obowiązek do skutku przyprowadzić obiecał, może bydź o to do tego sędziego pozwany, pod którego jurisdykcią byłby zostwał prze-

wenn

wenn er sich in dem Orte aufhielte, wo die Zahlung zu leisten, oder die Verbindlichkeit zu erfüllen ist.

bywaiąc w tym mieyscu, gdzie wypłatę uskutecznic, lub obowiązku iakiego dopełnić należy.

§. 28.

Klagen wider mehrere Streitgenossen, die gemäß ihrer persönlichen Eigenschaften unter verschiedene Gerichtsbarkeiten gehörten, sollen vor demjenigen Richter angebracht werden, unter welchem der aus den Streitgenossen zuerst benannte Beklagte steht. Vor diesem Richter sind alle übrigen Rede, und Antwort zu geben schuldig.

§. 28.

Skargi na wielu do ſporu należących, którzy z osób swoich pod różne jurisdykcię należą, do tego ſądu zaniesione bydź powinny, pod którym pierwszy z należących do ſporu mianowany zoſtaie: Przed tym sądem reszta wszyſtkich sprawiać się winni.

§. 29.

Eine vor dem gehörigen Richter anhängig gemachte Streitsache wird, sobald die Klage zugestellt ist, von diesem bis an ihr Ende fortgesetzet, wenn auch der Beklagte in der Zwischenzeit seine persönliche Eigenschaft

§. 29.

Sprawa do przyzwoitego sądu podana będzie, skoro tylko skargę doſtawiono, przez tenże aż do końca powodowana, chociażby oskarżony tym czasem własność osoby swoiey zmienił. Gdyby tenże ge-

geändert hätte. Stürbe derselbe vor Ende des Streits, so wird dennoch der Zug des Verfahrens von dem nemlichen Richter fortgesetzet.

przed ukończeniem ſprawy umarł, tedy iednak powodowanie w tym ſamym ſądzie ciągnąć się będzie.

§. 30.

Der Richter kann giltig sein Amt über einen Beklagten nicht ausüben, welcher seiner Gerichtsbarkeit offenbar nicht unterworfen ist; es hätte dann der Beklagte freywillig über die Klage in der Hauptsache Rede und Antwort gegeben, oder daß er sich dessen Gerichtsbarkeit unterwerfen wolle, ausdrücklich erkläret. Das blosse Stillscheigen kann als eine Anerkennung eines fremden Gerichtsstandes nicht angesehen werden. In solchem Falle muß sich der Richter von Amtswegen die Gränzen seiner Gerichtsbarkeit gegenwärtig halten.

§. 30.

Sędzia nie może ważnie urzędu swego na oskarzonym wykonywać, który jurisdykcyi iego iawnie niepodlega; chyba że oskarżony dobrowolnie na skargę co do główney iſtoty odpowiedział, lub wyraźnie oświadczył, że się iego jurisdykcyi chce poddać. Samo milczenie nie może bydź uważane za uznanie obcego ſądu. W takowym przypadku powinien sędzia z urzędu ſwego na obręby jurisdykcyi swoiey pamiętać.

§. 31.

Der Richter, welcher das Urtheil geschöpfet, hat auch

§. 31.

Sędzia, co wyrok uczynił, powinien także na wy-

die Exekuzion darüber zu bewilligen. Dem Schiedsrichter steht dieses Recht einzig auf den Fall zu, wenn sich beide Theile in dem Vergleiche nicht blos seinem Ausspruche, sondern ausdrücklich auch seiner Exekuzion unterworfen haben. Kömmt es bei Bewilligung der Exekuzion auf die Pfändung eines ausser dem Gerichtsbezirke befindlichen unbeweglichen Guts an; so muß er zu dessen Vornehmung denjenigen Richter angehen, in dessen Gerichtsbezirke die der Pfändung unterliegenden unbeweglichen Güter begriffen sind. Trift die Exekuzion ein in Hungarn oder Siebenbürgen befindliches Vermögen; so muß das Ansuchen mittels der galizischen Hofkanzley bei der hungarischen, oder siebenbürgischen Hofkanzley geschehen.

konanie tegoż zezwolić. Arbitrowi służy to prawo iedynie w tym przypadku, kiedy obydwie strony w ugodzie nie tylko iego wyrokowi, ale wyraźnie także iego wykonaniu poddały się. Jeżeli przy zezwoleniu na exekucię do zaboru dobra nieruchomego za powiatem sądowo-jurisdykcionalnym znayduiącego się przychodzi, tedy do ustanowienia tegoż sąd ten rekwirować musi, w którego powiecie jurisdykcionalnym podległe zaborowi dobra nieruchome leżą. Zdarzy się exekucyia na Węgrach lub w Siedmiogrodzkiey Ziemi; tedy rekwizycię przez galicyiską Kancellaryię nadworną do węgierskiey, lub siedmiogrodzkiey Kancellaryi nadworney uczynić należy.

§. 32.

Dem Richter, welchem die Gerichtsbarkeit in Streitsachen zukömmt, gebührt auch

§. 32.

Do sędziego, któremu jurisdykcyia w sporach przystoi, należy także ju-

über die ihm unterworfenene Parthey die Gerichtsbarkeit in Geschäften ausser Streites, und wird bei den Verlassenschaftsabhandlungsgeschäften, ohne auf die Eigenschaften der Erben zu sehen, nur der Gerichtsstand beobachtet, dem der Erblasser zur Zeit seines Todes vermög seines ordentlichen Wohnsitzes unterworfen gewesen ist. Nur der deutsche und Maltheserorden wird bei der Verlassenschaftsabhandlungspflege in seinen ehemals ihm eigenen Privilegien geschützet.

risdykcyia nad podległemi mu ſtronami w intereſſach nie ſpornych, i zachowuie się w pertraktacyiach ſpuścizny, nie uważaiąc na własności ſukceſſorów, ten tylko sąd, pod którym zoſtawuiący dziedzictwo umieraiąc zoſtawał. Niemieckich i Maltańskich Kawalerów zakon ochrania się tylko w pertraktaciach ſpuścizny przy swoich dawnieyszych przywileiach.

§. 33.

Stirbt Jemand, der in mehreren Provinzen begütert ist, so liegt die Verlassenschaftsabhandlungspflege jenem Landrechte ob, in dessen Gerichtsbezirke er gestorben ist; nur muß auch von dem Landrechte der andern Provinz die Kundmachung des Testaments, die Errichtung der Inventur, so viel es das in selber Provinz befindliche Vermögen betrift, geschehen, und in Betref dieser getreu die von der Abhandlungsinstanz er-

§. 33.

Jeżeli kto maiący w wielu prowinciach dobra umiéra, tedy pertraktacyia ſpuścizny do tych ſądów ſzlacheckich należy, w których jurisdykcionalnym powiecie umarł; tylko muszą także ſądy ſzlacheckie drugiey prowincyi teſtament, ile się maiątku w tey prowincyi zoſtaiącego tyczy ogłosić, inwentarz wyprowadzić, i względem teyże wiernie ogłoszone przez inſtancię pertraktu-

klärte Erbseinantwortung von dem Landrechte der andern Provinz ausgeführet werden.

iącą wydanie dziedzictwa uskutecznić.

§. 34.

Die Vollstreckung einer gerichtlichen Verordnung, welche auf ein unbewegliches Gut Bezug hat, als die Vornehmung einer Sperre, Inventur, Schätzung, Feilbietung, Vormerkung, Einantwortung eines Augenscheins und d. gl. gebührt in jedem Falle derjenigen Obrigkeit, in deren obrigkeitlichen Bezirk der Grund gehöret, auf welchem dieses unbewegliche Gut befindlich ist.

§. 34.

Wykonanie ſądowego rozporządzenia, ściągaiącego się do nieruchomego dobra, iako to: zabieranie się do pieczętowania, inwentarza, taxacyi, licytacyi, prenotacyi wydania ewidencyi i t. p. należy w każdym razie do tey zwierzchności, w którey jurisdykcionalnym powiecie grunt położony ieſt, gdzie się to dobro nieruchome znayduie.

§. 35.

Entstünde ein wichtiger Anlaß, um dem gesetzmässigen Ortsrichter das Geschäft abzunehmen, und an einen an-

§. 35.

Gdyby ważny powód się zdarzył do odebrania ſprawy od prawego ſędzi mieyscowego, i przenie-

andern Richter zu übertragen; so ist das westgalizische Appellazionsgericht nicht nur auf Anlangen einer Parthey, sondern auch von Amtswegen dazu berechtiget. Sind beide Theile, an welchen Richter das Geschäft zu übertragen sey, einig; so soll das Appellazionsgericht sich an das Einverständniß beider Theile halten, ausser dem nach reifer Erwägung aller Umstände den eigentlichen Richter nennen.

sienia iey do innego, tedy appellacyiny trybunał zachodnio - galicyiski nietylko na żądanie strony, ale także z urzędu swego na to iest umocowanym. Jeżeli się obydwie strony zgadzaią, do którego sędziego ta sprawa przeniesiona bydź ma; tedy Trybunał appellacyiny powinien do zgody obydwóch stron przychylić się, zaś inaczey po ścigłym rozważeniu wszystkich okoliczności właściwego sędziego nominować.

§. 36.

Sollte sich in einem Geschäfte der Zweifel erheben: welchem Richter die Gerichtsbarkeit gebühre, so ist darüber ein Streit zwischen den Gerichtsbehörden nie zuzulassen, sondern der Fall dem Appellazionsgerichte vorzulegen, welches nach Vernehmung der Behörden, die die Sache betrift, von der

G

§. 36.

Gdyby w iakiey sprawie powątpiewianie zayszło: do którego sędziego ta jurisdykcyia należy, wtedy nie ma się dopuścić, ażeby instancyie sądowe o to spierały się, owszem potrzeba takowy przypadek Trybunałowi appellacyinemu przełożyć, który wysłuchawszy instanga-

galizischen Hofkanzley die Entscheidung einzuholen hat.

cyie dotyczone rozsądzenia od Nadworney Kancellaryi Galicyiskiey zasiągnąć ma.

§. 37.

Von allen Zivilgerichten Westgaliziens geht der Appellazionszug, oder der Rekurs an das in Krakau bestellte westgalizische Appellazionsgericht, welches von Amtswegen die Oberaufsicht auch in Geschäften ausser Streites zu führen hat.

§. 37.

Od wszystkich cywilnych sądów Galicyi zachodniey idzie appellacyia czyli rekurs do postanowionego w Krakowie zachodnio-galicyiskiego Trybunału appellacyinego, który także z urzędu swego zwierzchny dozor nad interessami nie spornemi mieć powinien.

§. 38.

Von dem westgalizischen Appellazionsgericht geht der Revisionszug, oder Rekurs, sofern der eine, oder der andere nach der Gerichtsordnung statt findet, an die galizische Hofkanzley.

§. 38.

Od zachodnio-galicyiskiego Trybunału appellacyinego idzie droga rewizyi, lub rekurs, ieżeli iedno lub drugie według ustawy sądowey ma mieysce, do Nadworney Kancellaryi Galicyiskiey.

Ge-

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 9ten August 1798. Unserer Regierung im siebenten Jahre.	Dań w Naszym Stołecznym i rezydencyonalnym Mieście Wiedniu dnia 9go Sierpnia w 1798. a panowania naszego siódmym Roku.
Franz.	**FRANCISZEK.**

Josephus Comes à Mailath
Regrum Gal. & Lod. Cancius.

Ad Mandatum Sacræ Cæs. Regiæ
Majestatis proprium.

Franz Anton von Baldacci.

